

ASKELOADDEN BARNEHAGE

BORG AS

Avdeling Færdersgate

Årsplan 2018-2019

VELKOMMEN TIL ET NYTT BARNEHAGEÅR

Hensikten med denne årsplanen er å gi dere foresatte et innblikk i hva som skjer i vår barnehage gjennom året. Årsplanen er også et arbeidsredskap barnehagens personale bruker for å planlegge, dokumentere og vurdere det pedagogiske arbeidet. Gjennom denne årsplanen får også kommunen og andre samarbeidspartnere informasjon om vårt pedagogiske arbeid.

Det skjer mye gjennom et år i barnehagen. Vi ser barn som begynner å gå, prate, lærer nye begrep, føler fellesskap og får venner for livet. Barna viser oss at de liker barnehagen sin, og de gir oss masse kjærlighet. Det er spennende for oss å følge barna i denne utviklingen, og vi er ydmyke for den tilliten foresatte gir oss. For oss er det viktig å skape en trygg, lærerik og morsom barnehagehverdag, hvor barna opplever forståelse, respekt, trygghet, vennskap og mestring. Vi jobber ut ifra barnehageloven og Rammeplanen for barnehagen, og vi ønsker å være den beste barnehagen for nettopp ditt barn og deg som foresatt.

Vi er en liten barnehage, og vi jobber alltid for å ha et godt foreldresamarbeid. Foreldrenes medvirkning er nedfelt i barnehageloven og i Rammeplanen og skal alltid ha barnets beste som mål. Samarbeidet skal foregå på både individnivå og gruppenivå gjennom foreldresamtaler, foreldremøter, foreldrenes arbeidsutvalg og samarbeidsutvalget. Dere skal være helt trygge på at barnet deres får omsorg, blir sett, respektert, og at de får delta i et fellesskap som gjør dem godt.

Personalet i MIGRAS jobber kontinuerlig med kompetanseheving. Vi arbeider for at både personal og barn skal ha gode dager og godt miljø. Både pedagogene og assistentene er jevnlig på kurs og foredrag for å øke kunnskap og sikre videre utvikling.

Planleggingsdager

§8 i barnehagens vedtekter sier:

«Hvert barn med barnehageplass skal ha minst 4 hele ferieuker i løpet av barnehageåret + 5 dager fri p.g.a. planleggingsdager».

Barnehagens planleggingsdager er essensielle arenaer der hele personalgruppen er samlet. Planleggingsdagene i MIGRAS brukes til faglig utvikling. Med faglig utvikling mener vi blant annet kompetanseheving i form av kurs, IGP arbeid- individuell, gruppe og plenum, praktisk arbeid, plan og vurderingsarbeid.

Lykke til med lesingen – vi gleder oss til et nytt og spennende år!

*Denne årsplanen vil gjelde for barnehageåret 2018-2019 og 2019-2020. Med unntak av kalender, aktiviteter, planleggingsdager og vurdering som vil bli endret for barnehageåret 2019-2020.

KONTAKTINFORMASJON

ASKELOADDEN BARNEHAGE BORG AS

Besøksadresse administrasjon:
Storgata 29, 1723 Sarpsborg.

Postadresse:
Postboks 118, 1701 Sarpsborg.

Styrere

Caroline Berg

Tlf: 69161055

Mail: fb1@migras.no

Camilla Hestø

Tlf: 69161055

Mail: admin1@migras.no

Daglig leder

Margaret Hestø

Tlf: 69161055

Mail: migras@migras.no

Eier

Camah Holding AS

AVDELING FÆRDELSGATE

Færdersgate 33, 1707
Sarpsborg
Tlf: 69151641
Åpningstider: 05.30 – 23.00

Småttroll 0-3 år:

Tlf: 41450749

Mail:

faerdersgate2@migras.no

Huldrene 3-6 år:

Tlf: 95303752

Mail:

faerdersgate@migras.no

PERSONALET I FÆRDELSGATE

Avd. Huldrene

Jobber det en pedagogisk leder,
en barnehagelærer og to
assistenter.

Avd. Småttroll

Jobber det en pedagogisk leder,
en barnehagelærer og to
assistenter.

VI ER EN TURNUSBARNEHAGE

Vi har vært en turnusbarnehage siden høsten 1996.

Vi er den eneste barnehagen i Sarpsborg og en av to i landet som tilbyr turnusplass.

Åpningstidene for turnusavdelingen er 05.30-23.00, og tidene for hvordan dere skal benytte turnusplassen må leveres inn til personalet 2 uker før den aktuelle datoen. Disse listene henger i garderoben. Det er også mulig å levere inn en fast turnusliste.

Det er en maksimumstid for hvor lenge barnet kan være i barnehagen og den tiden er 10 timer og 15 minutter pr. dag.

Hva innebærer det å ha barn på turnusavdeling?

- At barnet får et likeverdig pedagogisk barnehagetilbud uavhengig av om barnet er der på dagtid eller på kveldstid.
- At barnet får være med på turer og aktiviteter på ettermiddag/kveldstid.
- At barnehagen er tilrettelagt med soverom og tv-rom hvor barnet kan se barne-tv før leggetid.
- At vi følger barnets rutiner i forhold til leggetider og kveldsstell.
- Vi legger vekt på en hjemlig atmosfære.
- Dersom barnet er ny hos oss, er det en i personalgruppa som du/dere og barnet føler seg trygg på som er på jobb den morgenen eller kvelden barnet benytter plassen.
- At hele personalgruppa følger en fast turnusliste. Det betyr at du/dere og barnet ditt blir godt kjent med alle som jobber hos oss på avdeling Småtroll og Huldrene.
- Barn som har turnusplass får mer tid i mindre grupper, sammen med en voksen.
- Vi tilbyr middag og kveldsmat. Som på dagavdeling har vi fokus på et sunt kosthold hvor maten blir laget fra bunnen av.

VÅRT SLAGORD

«Vi bobler av liv og hverdagsmagi».

Det beskriver hvordan både barn og voksne skal oppleve livet i en MIGRAS-barnehage. Slagordet er samlende og motiverende for oss alle, uansett hvilken rolle vi har.

VURDERING AV FJORÅRETS MILJØARBEID

I årsplanen for 2017-2018 satt vi oss som mål å fremme barnas kunnskaper om miljø og gjøre hverdagen i barnehagen mer miljøvennlig.

PROSJEKTARBEID

I Færdersgate har vi tilrettelagt avdelingene for å være mer miljøvennlig. Vi har tilrettelagt for kildesortering og barna er bevisste på å kaste søppel i riktig beholder. Vi har gått til gjenvinningsstasjoner hvor barna har fått kaste avfall. Når vi er på tur plukker vi alltid søppel vi finner rundt plassen vi er på, og vi tar med oss blant annet pinner, kongler, mose og blader som vi bruker i formingsaktiviteter. Sammen med Pingla har vi laget et søppelsorteringsspill som vi spiller med plast, glass, pappavfall og vår miljøstasjon. Svanhild har vært med og hjulpet oss å lære barna om miljø. Hun har et eget miljømerke som vi ofte ser på ulike produkter. Dette kalles «Svanemerket». Vi har jobbet med ulike aktiviteter sammen med Svanhild og barna har blitt veldig opptatt av å finne produkter som er Svanemerket.

I oktober markerte vi Grønt Flagg sertifiseringen. Vi lærte oss sanger som «Det er lov å bruke hue» som handler om gjenbruk og kildesortering og vi lærte oss «Bli Me» dansen. Sangen til dansen fengte barna veldig og har et fint budskap som vi har snakket mye om. Den handler om det å velge å være en venn og stå opp for de vi ser ikke har det bra eller er mye alene. Dette temaet er også noe vi jobber med for å forebygge mobbing i barnehagen. Barna i Færdersgate er glad i dans og musikk. Vi har blant annet laget våre egne instrumenter av gjenbruksmateriell. Maracas og gitarer lagde vi av skoer, pappkopper og gummistrikker. Disse ble pyntet med maling og glitter.

Vi har også temaer vi jobber med som vi velger ut i fra hva barna er interesserte i. Dette året har vi jobbet med eventyrene «Bukkene Bruse» og «Pannekaka». Vi har lest eventyrene for barna, hørt på lydbok, personalet har hatt skuespill og vi har sunget sanger. Det har også blitt laget en eventyrkoffert om «Muldvarpen som lurte på hvem som hadde bæsjet på hodet hans». Barna leker eventyrene ut på eget initiativ og gjennom denne leken ser vi at de har lært seg essensen av eventyret. Farger har vi også hatt som temaer, vi har hengt opp gjenstander i bestemte farger, laget malerier og håndtrykk. Barna benevner de ulike fargene og har lært seg forskjellen på de.

Vi har hatt fokus på å redusere plast i året som har gått og noen av tiltakene har vært å bytte ut plastposer med gjenbruksnett, bytte ut brødposer med bokser og redusert bruken av engangsartikler. Vi har prøvd å tenke gjennom hvilke produkter vi velger når vi har gjort innkjøp. Vi har begynt på den «grønne oasen» på uteområdet vårt. Vi har sådd ulike frø i melkekartonger fra blant annet paprika, jordbær, salat, tomat og reddik. Da dette hadde fått spire og gro inne, plantet vi det ut i kassene i den «grønne oasen». Dette skal barn og voksne være med å høste inn senere i 2018 og det skal brukes i maten vi lager sammen med barna.

Vi har opprettet et eget miljøråd i Færdersgate som skal sikre arbeidet med miljø. Vi ser at barna tar med seg kunnskap om blant annet søppelsortering hjem og er små miljøagenter. De leter etter Svanemerket når de er i butikken og forklarer foresatte hvorfor det er bra å kjøpe disse produktene.

BARNEHAGENS VERDIGRUNNLAG

«Barnehagens verdigrunnlag skal formidles, praktiseres og oppleves i alle deler av barnehagens pedagogiske arbeid.» (Rammeplan 2017, s.7)

Vi mener at vi har verdens viktigste jobb, hvor vi får være med å forme fremtidens samfunnsborgere. Barnehagen er med på å legge grunnlaget for gode vaner og holdninger som barna tar med seg videre i livet.

MILJØBARNEHAGE

Vi er en Grønt Flagg barnehage, sertifisert av Foundation for Environmental Education, (FEE). Vi lager årlige miljøhandlingsplaner som vi arbeider etter i vårt miljøarbeid og som danner grunnlag for ny sertifisering. Dette barnehageåret skal vi jobbe videre med å redusere bruken av plast og redusere matsvinn. Samtidig vil vi fortsatt ha fokus på resirkulering og gjenbruk.

MILJØPINNSVINET PINGLA

Pingla er et pinnsvin som bor på alle avdelingene i MIGRAS. Hver avdeling har sin egen Pingla som lærer oss om naturen, gjenbruk og miljøarbeid. Pingla her i Færdersgate kommer helt fra Island og brukte en hel sommer på å gå hit til oss. Pingla liker å delta i samlinger, være med oss på tur og er veldig stolt av boken sin, som inspirerer oss til aktiviteter knyttet til miljø og bruk av naturmateriale.

BARNEHAGENS FORMÅL OG INNHOLD

«Barnehagen skal være allsidig, variert og tilpasset enkeltbarnet og barnegruppen. I barnehagen skal barna få leke og utfolde skaperglede, undring og utforskertrang. Arbeidet med omsorg, danning, lek, læring, sosial kompetanse og kommunikasjon og språk skal sees i sammenheng og samlet bidra til barns allsidige utvikling». (Rammeplanen 2017, s.19).

«Barna skal lære å ta vare på seg selv, hverandre og naturen. Bærekraftig utvikling omfatter natur, økonomi og sosiale forhold og er en forutsetning for å ta vare på livet på jorden slik vi kjenner det. Barnehagen har derfor en viktig oppgave i å fremme verdier, holdninger og praksis for mer bærekraftige samfunn». (Rammeplanen 2017, s.10).

SATSNINGSOMRÅDE: MILJØ

Å være sertifisert Grønt Flagg barnehage innebærer flere ting for oss i personalet, for barnegruppen, for avdelingen, -og for dere foresatte. Det vi vil påpeke som det viktigste er det å være gode rollemodeller. Ved å jobbe i en miljøbarnehage lærer vi mye nytt hele tiden. Et eksempel er det vi daglig gjør i barnehagen: Å kildesortere. Det er ikke alltid like lett å vite hvor alt skal kastes, og hvis vi er usikre må vi sjekke det ut sammen med barna før vi kaster det. Da bruker vi Ipad eller pc og søker det opp. Som ansatt blir vi mer miljøbevisst selv, både hjemme og i barnehagen. Miljø er et hovedfokus med ulike temaer og dette er en del av MIGRAS verdigrunnlag. Et av målene er å redusere bruken av plast med 10% innen 2022. Mer om disse målene kan du lese i vår virksomhetsplan på s. 13. At ditt barn går i en miljøbarnehage gjør at barnet i løpet av tiden i barnehagen tilegner seg kunnskap og får gode vaner. Dette vil barnet og samfunnet nyte godt av. For deg som foresatt betyr det at du må være nysgjerrig sammen med barnet ditt og tilegne deg kunnskap om miljø og bærekraftig utvikling. På denne måten kan du være et godt forbilde for ditt barn.

Dette er noe av det vi gjør vi i vår miljøbarnehage:

- Vi bruker miljøpinnsvinet Pingla i vårt arbeid for å lære barna om miljøbevissthet.
- Vi veier plast og matavfall for å kunne redusere svinn.
- Vi kaster matavfall i en kompostbinge og bruker jorden til å dyrke egne grønnsaker og vekster.
- Hvert barn har et eget gjenbruksnett som brukes til å frakte tøy/skittentøy til og fra barnehagen.
- Vi bruker minst mulig engangsartikler.
- Vi bruker gjenbruksmateriale i formingsaktiviteter.
- Vi har en miljøstasjon på hver avdeling hvor vi kildesorterer avfall.
- Vi jobber alltid for finne nye måter å redusere avfall.
- Vi skal tenke miljøvennlige produkter i alt vi handler inn.
- Vi bruker gjenbruksnett når vi handler.
- Vi slår av lys i rom vi ikke bruker.
- Vi plukker søppel når vi er på tur.

AUGUST

2018

		Onsdag 01.08	Torsdag 02.08	Fredag 03.08
Mandag 06.08 Uke 32	Tirsdag 07.08	Onsdag 08.08	Torsdag 09.08	Fredag 10.08
Mandag 13.08 Uke 33	Tirsdag 14.08	Onsdag 15.08 Oppstart nytt barnehageår.	Torsdag 16.08 Tilvenning	Fredag 17.08 Planleggingsdag. Barnehagen er stengt.
Mandag 20.08 Uke 34 Tilvenning	Tirsdag 21.08 Tilvenning	Onsdag 22.08 Tilvenning	Torsdag 23.08 Tilvenning	Fredag 24.08 Tilvenning
Mandag 27.08 Uke 35 Tilvenning	Tirsdag 28.08 Tilvenning	Onsdag 29.08 Tilvenning	Torsdag 30.08 Tilvenning	Fredag 31.08 Tilvenning

Gymsal:

Barna på Småtroll ruller på hvem som blir med. På Huldrene går hele avdelingen.

**Planleggingsdag 17. august:
Barnehagen er stengt.**

(Med forbehold om endringer).

RELIGIONSNØYTRAL BARNEHAGE

«Eiere av private barnehager kan i vedtektene bestemme at verdiene i loven § 1 ikke skal forankres i den kristne og humanistiske arv og tradisjon.»

(Barnehageloven § 1a – særlig formål).

Norge er i dag et flerkulturelt samfunn der også det religiøse mangfoldet stadig blir mer tydelig. MIGRAS barnehagene har en særskilt bestemmelse ut i fra barnehageloven § 1a, som er at vi er nøytrale i forhold til religioner og livssyn, og at våre verdier ikke har en religiøs eller livssynsmessig forankring i vårt arbeid.

I vår barnehage vektlegger vi norske tradisjoner og vi markerer begivenheter og høytider uten det religiøse innholdet. Det vil si at vi snakker med og undrer oss sammen med barna, uten å forkynne. Vi formidler og snakker om ulike religioner og høytider sammen med barna på en kunnskapsbasert måte der de ulike religionene og livssynene presenteres på en likeverdig måte. Ved å gjøre det slik kan alle barna delta i aktiviteter og på markeringer av høytider uavhengig av kulturell og/eller religiøs bakgrunn.

SEPTEMBER

2018

Mandag 03.09 Uke 36 Prosjektarbeid. <i>Varmlunsj.</i>	Tirsdag 04.09 Gymsal – Sarpsborghallen.	Onsdag 05.09 Skolegruppe. Prosjektarbeid. <i>Varmlunsj.</i>	Torsdag 06.09 Språkgrupper. Møtedag.	Fredag 07.09 Turdag.
Mandag 10.09 Uke 37 Prosjektarbeid, <i>Varmlunsj.</i>	Tirsdag 11.09 Gymsal – Sarpsborghallen.	Onsdag 12.09 Skolegruppe. Prosjektarbeid. <i>Varmlunsj.</i>	Torsdag 13.09 Språkgrupper. Møtedag.	Fredag 14.09 Turdag.
Mandag 17.09 Uke 38 BRANNVERNUKE Prosjektarbeid. <i>Varmlunsj.</i> 	Tirsdag 18.09 Gymsal – Sarpsborghallen. 	Onsdag 19.09 Skolegruppe. Prosjektarbeid. <i>Varmlunsj.</i> 	Torsdag 20.09 Språkgrupper. Møtedag. 	Fredag 21.09 Turdag.
Mandag 24.09 Uke 39 Prosjektarbeid. <i>Varmlunsj.</i>	Tirsdag 25.09 Gymsal – Sarpsborghallen.	Onsdag 26.09 Skolegruppe. Prosjektarbeid. <i>Varmlunsj.</i>	Torsdag 27.09 Språkgrupper. Møtedag.	Fredag 28.09 Turdag.

Gymsal:

Barna på Småtroll ruller på hvem som blir med. På Huldrene går hele avdelingen.

Brannvernuke uke 38:

Vi bruker brannbamsen Bjørnis til å lære barna om forebyggende brannvernarbeid.

Det vil bli gjennomført brannøvelse i barnehagen i løpet av denne uken.

Tur til stallen:

I løpet av uke 36 vil vi dra til Sandtangen gård og besøke ponniene. Det rulleres på begge avdelinger på hvem som blir med.

(Med forbehold om endringer).

MAT OG HELSE

«Barnehagen skal være en arena for daglig fysisk aktivitet og fremme barnas bevegelsesglede og motoriske utvikling. Måltider og matlaging i barnehagen skal gi barna et grunnlag for å utvikle matglede og sunne helsevaner». (Rammeplanen 2017, s. 11).

I vår barnehage fokuserer vi på sunn kost laget fra bunnen med friske og gode råvarer. Noen av råvarene vi bruker i matlagingen er ulike typer krydder, friske urter og varierte grønnsaker etter sesong. Dette brukes som en smakstilsetning for å utvikle barnas smakssanser. Barna er delaktige i matlagingen og de viser engasjement, glede og stolthet. Vi fokuserer også på kortreist mat, og det å handle lokalt. Brødet vi serverer i barnehagen kommer fra et lokalt bakeri og melet kommer fra Holli Mølle. Melet kommer fra et urkorn som dyrkes økologisk på gårder i Østfold, inneholder ingen kjemikalier eller ekstra gluten og er derfor et sunnere alternativ.

Barna er med å dyrke grønnsaker i barnehagen, og til dette bruker vi jord vi har fått fra matavfallet og komposten vår. I løpet av en dag i barnehagen får barna frokost, lunsj og lettmat. Ved brødmåltider tilbyr vi et stort utvalg av sunt og godt pålegg som inneholder kjøtt, fisk, grønnsaker og meieriprodukter. I løpet av uken serverer vi varmmat til lunsj, med en god variasjon av kjøtt, fisk og vegetarmåltider. Til alle måltider drikker barna melk eller vann. Vi er en 5 om dagen barnehage. Det innebærer at vi har et høyt fokus på frukt og grønnsaker. Ved lettmatlaging får barna et utvalg av sesongens frukt, bær og grønnsaker. Ved bursdagsfeiringer og andre markeringer lager vi blant annet fruktfat, smoothies eller grove vafler.

BEVEGELSE, MAT OG HELSE

Gode vaner og bevegelsesmønstre tar form allerede i tidlig barnehagealder og kan vare livet ut. I vår barnehage tilbyr vi ukentlige turer i nærmiljøet og ukentlige turer til gymsal. Der utøver vi grovmotoriske aktiviteter som hinderløyper og Minirøris.

Vi har egne barnehagebiler som vi blant annet bruker når vi skal til Sandtangen Gård. MIGRAS barnehagene eier flere ponnier og barna får være med på stell, kjøring og ridning av ponniene. MIGRAS arrangerer flere ulike aktiviteter i løpet av barnehageåret, som blant annet egen idrettsdag og egen avslutningstur for Blekkspruten. Færdersgate har sommeren 2017 fått et helt nytt uteområde med varierte lekemuligheter for alle barna. Gruppene og turene vi gjennomfører hver uke er svært viktig for barns fin- og grovmotoriske utvikling, samt at vi blant annet øver på hvordan vi ferdes trygt i trafikken.

OKTOBER

2018

Mandag 01.10 Uke 40 <i>Skolens høstferieuke.</i> Prosjektarbeid. <i>Varmlunsj.</i>	Tirsdag 02.10 Gymsal – Sarpsborghallen.	Onsdag 03.10 Skolegruppe. Prosjektarbeid. <i>Varmlunsj.</i>	Torsdag 04.10 Språkgrupper. Møtedag.	Fredag 05.10 Turdag.
Mandag 08.10 Uke 41 <i>Varmlunsj,</i>	Tirsdag 09.10 Gymsal – Sarpsborghallen.	Onsdag 10.10 Vi markerer verdensdagen for psykisk helse. <i>Varmlunsj.</i>	Torsdag 11.10 Språkgrupper. Møtedag.	Fredag 12.10 Turdag.
Mandag 15.10 Uke 42 Prosjektarbeid. <i>Varmlunsj.</i>	Tirsdag 16.10 Gymsal – Sarpsborghallen.	Onsdag 17.10 Skolegruppe. Prosjektarbeid. <i>Varmlunsj.</i>	Torsdag 18.10 Språkgrupper. Møtedag.	Fredag 19.10 Turdag.
Mandag 22.10 Uke 43 Prosjektarbeid. <i>Varmlunsj.</i>	Tirsdag 23.10 Gymsal – Sarpsborghallen.	Onsdag 24.10 Markering av FN-dagen. (info i månedsplan) <i>Varmlunsj.</i>	Torsdag 25.10 Språkgrupper. Møtedag.	Fredag 26.10 Vi markerer Teddybjørndagen. (Info i månedsplan)
Mandag 29.10 Uke 44 Prosjektarbeid. <i>Varmlunsj,</i>	Tirsdag 30.10 Gymsal – Sarpsborghallen.	Onsdag 31.10 Skolegruppe. Prosjektarbeid. <i>Varmlunsj.</i>		

Gymsal:

Barna på Små troll ruller på hvem som blir med. På Huldrene går hele avdelingen.

Tur til stallen:

I løpet av uke 42 vil vi dra til Sandtangen gård og besøke ponnien. Det rulleres på begge avdelinger på hvem som blir med.

(Med forbehold om endringer).

ANSVAR OG ROLLER

«Barnehageeieren og alle som arbeider i barnehagen, skal sammen bidra til å oppfylle målene og kravene i rammeplanen med utgangspunkt i sine erfaringer og sin kompetanse». (Rammeplanen 2017 s. 15)

«Rammeplanens øvrige kapitler inneholder plikter for barnehagens personale og omfatter alle som arbeider i barnehagen» (Rammeplanen 2017 s. 15)

I barnehagen vår har vi ulike grupperinger slik som eier/daglig leder, styrer, pedagogisk leder, førskolelærer/barnehagelærer og assistent;

Barnehageeier har et overordnet ansvar for å drive barnehagen etter gjeldende lover og regler.

Styrer er ansvarlig for det pedagogiske arbeidet, for personal og for de administrative oppgavene.

Pedagogisk leder er ansvarlig for å sette i gang, lede og følge opp det pedagogiske arbeidet.

Barnehageeier, styrer, pedagogisk leder og det øvrige personalet er ansvarlige for å holde seg faglig oppdatert, være gode rollemodeller, delta aktivt med refleksjon og arbeide for utvikling i takt med samfunnet.

Vi jobber aktivt med lederutvikling gjennom hele barnehageåret. Alle ansatte har gjennomført eget kursprogram som fokuserer på medarbeiderens oppgaver og ansvar. Dette har blant annet ført til økt fokus på struktur og organisering, tydeligere kommunikasjon og dokumentasjon, større ansvarsbevissthet og at tilbakemeldinger er «ferskvare».

SOSIALE MEDIER

Sosiale medier er en stor del av vår hverdag der mange ønsker å dele både bilder og informasjon ut til andre. Vi ber dere derfor at det vises hensyn med å legge ut bilder på sosiale medier både av deres egne barn, andres barn og/eller andre voksne. Bilder som blir tatt i forbindelse med sammenkomster/arrangementer i barnehagen skal vurderes/godkjennes før de evt. deles på sosiale medier. Dette er av hensyn til at ikke alle ønsker å dele bilder, informasjon eller bli identifisert på sosiale medier. Vi vil ha dette som et eget emne på foreldremøte på høsten, slik at dere foresatte kan komme med deres synspunkter rundt dette til hverandre.

NOVEMBER

2018

Uke 44			Torsdag 01.11 Språkgrupper. Møtedag.	Fredag 02.11 Turdag.
Mandag 05.11 Uke 45 Prosjektarbeid. <i>Varmlunsj.</i>	Tirsdag 06.11 Gymsal – Sarpsborghallen.	Onsdag 07.11 Skolegruppe. Prosjektarbeid. <i>Varmlunsj.</i>	Torsdag 08.11 Språkgrupper. Møtedag.	Fredag 09.11 Turdag.
Mandag 12.11 Uke 46 Planleggingsdag. Barnehagen er stengt.	Tirsdag 13.11 Gymsal – Sarpsborghallen.	Onsdag 14.11 Skolegruppe. Prosjektarbeid. <i>Varmlunsj.</i>	Torsdag 15.11 Språkgrupper. Møtedag.	Fredag 16.11 Turdag.
Mandag 19.11 Uke 47 Prosjektarbeid. <i>Varmlunsj.</i>	Tirsdag 20.11 Gymsal – Sarpsborghallen.	Onsdag 21.11 Skolegruppe. Prosjektarbeid. <i>Varmlunsj.</i>	Torsdag 22.11 Språkgrupper. Møtedag.	Fredag 23.11 Turdag.
Mandag 26.11 Uke 48 Prosjektarbeid. <i>Varmlunsj.</i>	Tirsdag 27.11 Gymsal – Sarpsborghallen.	Onsdag 28.11 Skolegruppe. Prosjektarbeid. <i>Varmlunsj.</i>	Torsdag 29.11 Språkgrupper. Møtedag.	Fredag 30.11 Turdag.

Gymsal:

Barna på Småtroll ruller på hvem som blir med. På Huldrene går hele avdelingen.

Tur til stallen:

I løpet av uke 46 vil vi dra til Sandtangen gård og besøke ponniene. Det rulleres på begge avdelinger på hvem som blir med.

Planleggingsdag 12. november:
Barnehagen er stengt.

(Med forbehold om endringer).

PROSJEKTARBEID

Vi bruker prosjekt som arbeidsmetode. Denne arbeidsmetoden ivaretar prosessene i barnas arbeid med ulike temaer. Dette krever at personalet respekterer og anerkjenner barnas måter å møte og erfare verden på, slik at barna opplever medvirkning i hverdagen. Et prosjekt har aldri til hensikt å reprodusere kunnskap, men skal gi rom for barnas egne fremgangsmåter, erfaringer, teoridannelser og erkjennelser. Prosjektene skaper vi ved å lytte til barna, og se hva de interesserer seg for. Vi er sammen med barna og undrer oss over det vi opplever. Vi tar da med oss det som barna er opptatte av, og gjennomfører planlagte og spontane aktiviteter ut i fra dette. Vi benytter oss av metoder som samlinger – felles og gruppevis, formingsaktiviteter med forskjellig materiale, turer i nærmiljøet, bøker, IKT og ikke minst den daglige samtalen og det gode nærværet. Dersom vi ser at barna mister interessen for prosjektet, legger vi ut «spor» for å få barna nysgjerrige på prosjekt-temaet igjen.

PROSJEKT FOR BARNEHAGEÅRET 2018/2019

Årsprosjektet vil være land og nasjonaliteter. Vi vil ta utgangspunkt i nasjonalitetene vi har representert i barnehagen og ut i fra dette bli kjent med ulike kulturer gjennom blant annet sang, bevegelse, miljø og mat. Vi vil dokumentere progresjonen i prosjektet gjennom blant annet månedsbrev, bildefremviser, på avdeling, aktiviteter bilder o.l.

DESEMBER

2018

Mandag 03.12 Uke 49 Prosjektarbeid. <i>Varmlunsj.</i>	Tirsdag 04.12 Gymsal – Sarpsborghallen.	Onsdag 05.12 Skolegruppe. Prosjektarbeid. <i>Varmlunsj.</i>	Torsdag 06.12 Nissefest. (Info i månedsplan)	Fredag 07.12 Turdag.
Mandag 10.12 Uke 50 Prosjektarbeid. <i>Varmlunsj.</i>	Tirsdag 11.12 Gymsal – Sarpsborghallen.	Onsdag 12.12 Skolegruppe. Prosjektarbeid. <i>Varmlunsj.</i>	Torsdag 13.12 Språkgrupper. Møtedag.	Fredag 14.12 Lysfest. (Info i månedsplan).
Mandag 17.12 Uke 51 Prosjektarbeid. <i>Varmlunsj.</i>	Tirsdag 18.12 Barnas julebord. (Info i månedsplan).	Onsdag 19.12 Skolegruppe. Prosjektarbeid. <i>Varmlunsj.</i>	Torsdag 20.12 Språkgrupper. Møtedag.	Fredag 21.12 Turdag.
Mandag 24.12 Uke 52 Julaften. Barnehagen er stengt.	Tirsdag 25.12 1.juledag. Barnehagen er stengt.	Onsdag 26.11 2.juledag. Barnehagen er stengt.	Torsdag 27.12 Frilek i grupper.	Fredag 28.12 Frilek i grupper.
Mandag 31.12 Uke 1 Nyttårsaften. Barnehagen er stengt.				

Gymsal:

Barna på Småtroll ruller på hvem som blir med. På Huldrene går hele avdelingen.

Tur til stallen:

I løpet av uke 51 vil vi dra til Sandtangen gård og besøke ponniene. Det rulleres på begge avdelinger på hvem som blir med.

(Med forbehold om endringer).

DANNING

«Barnehagen skal støtte barna i å forholde seg prøvende og nysgjerrig til omverdenen og bidra til å legge grunnlag for modig, selvstendig og ansvarlig deltakelse i demokratiske fellesskap. Barnehagen skal fremme samhold og solidaritet samtidig som individuelle uttrykk og handlinger skal verdsettes og følges opp». (Rammeplanen 2017, s.21).

Gjennom gode dannelsingsprosesser settes barna i stand til å håndtere livet ved å utvikle evnene til å være prøvende og nysgjerrig til omverdenen og se på seg selv som et verdifullt medlem av et større fellesskap. Barn lærer i lek, de lærer av god omsorg, og danning er en kvalitet ved en læringsprosess. Her legges grunnlaget for barnets allsidige utvikling.

Hos oss skal de bli møtt i et fellesskap der de blir anerkjent, sett og hørt og de skal føle at meningene deres teller og har en betydning.

VENNSKAP, FELLESSKAP OG INKLUDERING

«Sosial kompetanse er en forutsetning for å fungere godt sammen med andre og omfatter ferdigheter, kunnskaper og holdninger som utvikles gjennom sosialt samspill.» (Rammeplan 2017, s.22)

Sosial kompetanse handler om å omgås andre mennesker og krever erfaringer og deltakelse i fellesskapet. Barnehagen skal støtte barnas selvfølelse, samtidig som vi skal bidra til at barna finner balansen mellom å ivareta sine egne behov og ta hensyn til andres behov. Å tilhøre en gruppe gir barna en trygghet og sosial tilknytning. Å etablere vennskap og opprettholde dem er en viktig faktor i sosialiseringprosessen og er en forebyggende faktor mot uheldig og negativ utvikling. Mobbing tolereres ikke, men sosial tilhørighet er forebyggende-mot mobbing. Vi jobber mye med å dele opp barnegruppene slik at det blir mindre grupper. Å dele barna i mindre grupper har en rekke fordeler både for barn og voksne. Vi får bedre kvalitet i aktivitetene og for barna kan det være enklere å utfolde og uttrykke seg.

JANUAR

2019

	Tirsdag 01.01 1.nyttårsdag Barnehagen er stengt.	Onsdag 02.01 Planleggingsdag. Barnehagen er stengt.	Torsdag 03.01 Språkgrupper. Møtedag.	Fredag 04.01 Turdag.
Mandag 07.01 Uke 2. Prosjektarbeid. <i>Varmlunsj.</i>	Tirsdag 08.01 Gymsal – Sarpsborghallen.	Onsdag 09.01 Skolegruppe. Prosjektarbeid. <i>Varmlunsj.</i>	Torsdag 10.01 Språkgrupper. Møtedag.	Fredag 11.01 Turdag.
Mandag 14.01 Uke 3. Prosjektarbeid. <i>Varmlunsj.</i>	Tirsdag 15.01 Gymsal – Sarpsborghallen.	Onsdag 16.01 Skolegruppe. Prosjektarbeid. <i>Varmlunsj.</i>	Torsdag 17.01 Språkgrupper. Møtedag.	Fredag 18.01 Turdag.
Mandag 21.01 Uke 4. Prosjektarbeid. <i>Varmlunsj.</i>	Tirsdag 22.01 Gymsal – Sarpsborghallen.	Onsdag 23.01 Skolegruppe. Prosjektarbeid. <i>Varmlunsj.</i>	Torsdag 24.01 Språkgrupper. Møtedag.	Fredag 25.01 Vi inviterer til foreldrefø. (Info i månedsplan)
Mandag 28.01 Uke 5. Prosjektarbeid. <i>Varmlunsj.</i>	Tirsdag 29.01 Gymsal – Sarpsborghallen.	Onsdag 30.01 Skolegruppe. Prosjektarbeid. <i>Varmlunsj.</i>	Torsdag 31.01 Språkgrupper. Møtedag.	

Gymsal:

Barna på Småttroll ruller på hvem som blir med. På Huldrene går hele avdelingen.

Tur til stallen:

I løpet av uke 4 vil vi dra til Sandtangen gård og besøke ponniene. Det rulleres på begge avdelinger på hvem som blir med.

Planleggingsdag 2. januar:
Barnehagen er stengt.

(Med forbehold om endringer).

SPRÅK

«Alle barn skal få god språkstimulering gjennom barnehagehverdagen, og alle barn skal få delta i aktiviteter som fremmer kommunikasjon og en helhetlig språkutvikling.» (Rammeplan 2017, s.23).

God språkutvikling er viktig både på kort og lang sikt, ved at barna bedre forstår seg selv og omverden. Evnen til å bruke språket er avgjørende for hvordan barn kan kommunisere, sette ord på erfaringer, fortelle om noe viktig, diskutere og reflektere sammen med andre. De språklige ferdighetene har også mye å si for barnas trivsel og mestring i hverdagen. Barn med god språklig kompetanse har gode forutsetninger for samspill med andre, deltagelse i lek, vennskap og læring.

I vår barnehage har vi flerkulturelt og språklig mangfold og språket er en stor del av barnehagehverdagen. Personalet har et ansvar for at alle barn, uavhengig av morsmål eller alder, får rike erfaringer med språk og språkutvikling. Det er viktig at vi som barnehage starter så tidlig som mulig med utviklingen av det norske språket, samtidig som barnets morsmål blir ivaretatt hjemme. Dette skjer gjennom daglig kommunikasjon, lek, sang, rim og regler. Vi er opptatt av å ha et språkstimulerende miljø i vår barnehage og språkstimulering er en integrert del av hverdagen.

Rammeplanen sier også at samiske barn i barnehagen skal få støtte til å bevare og utvikle sitt språk, sin kunnskap og sin kultur uavhengig av hvor i landet de bor. Det betyr at vi i personalet skal ha kjennskap til samisk kultur, og legge til rette for at den skal være en del av barnehagens innhold.

«Det å lære flere språk er verdifullt for barnet, og ved at barnehagens personale har en ressursorientert tilnærming til mangfold bidrar dette til inkludering og forebygging av diskriminering mellom barna.» (Språkutvikling i barnehagen, et verktøy for dokumentasjon og kartlegging i MIGRAS).

Flere pedagoger i MIGRAS har sammen utarbeidet et eget verktøy som sier noe om hvordan vi skal jobbe med språkutvikling i barnehagen. En av metodene vi bruker er Begrepsmodellen, som er en undervisningsmodell som tar utgangspunkt i bildebruk og samtaler. Det velges et begrep, og vi har samtaler om hva barna kan om det aktuelle begrepet. Etter hvert som samtalen går legger vi frem bilder av de ordene barna kommer med, som har sammenheng med begrepet vi snakker om. Dette utvider begrepsforståelsen og barna får kjennskap til ordets form, innhold og bruk. Barna lærer å forholde seg til begrepenes betydning på en strukturert måte.

Vi jobber også aktivt med språket i hverdagssituasjoner som blant annet måltider og påkledning. Personalet er barnas språkmodeller, og vi er bevisste på å bruke språket vårt aktivt sammen med barna. Vi leker med ord, vi bruker blant annet rim, regler og sang. Personalet deltar i lek sammen med barna og på den måten kan vi fokusere på begreper, uttale og setningsoppbygging på en naturlig måte.

Foresatte er også en stor del av barnas språkutvikling og det er viktig at foresatte og personalet i barnehagen samarbeider om barnas språktrening. For flerspråklige barn er det særlig viktig at foresatte snakker morsmålet hjemme samtidig som barn og personal snakker norsk med barnet i barnehagen. Forskning viser at i de fleste tilfeller lærer barn seg språk fortere hvis de lærer morsmål samtidig som 2.språket.

FEBRUAR

2019

				Fredag 01.02 Turdag.
Mandag 04.02 Uke 6. Prosjektarbeid. <i>Varmlunsj.</i>	Tirsdag 05.02 Gymsal – Sarpsborghallen.	Onsdag 06.02 Vi markerer samefolkets dag. <i>Varmlunsj.</i>	Torsdag 07.02 Språkgrupper. Møtedag.	Fredag 08.02 Turdag.
Mandag 11.02 Uke 7. Prosjektarbeid. <i>Varmlunsj.</i>	Tirsdag 12.02 Gymsal – Sarpsborghallen.	Onsdag 13.02 Skolegruppe. Prosjektarbeid. <i>Varmlunsj.</i>	Torsdag 14.02 Språkgrupper. Møtedag.	Fredag 15.02 Turdag.
Mandag 18.02 Uke 8. <i>Skolens vinterferieuke.</i> Prosjektarbeid. <i>Varmlunsj.</i>	Tirsdag 19.02 Gymsal – Sarpsborghallen.	Onsdag 20.02 Skolegruppe. Prosjektarbeid. <i>Varmlunsj.</i>	Torsdag 21.02 Språkgrupper. Møtedag.	Fredag 22.02 Turdag.
Mandag 25.02 Uke 9. Prosjektarbeid. <i>Varmlunsj.</i>	Tirsdag 26.02 Gymsal – Sarpsborghallen.	Onsdag 27.02 Karneval. (Info i månedsplan). <i>Varmlunsj.</i>	Torsdag 28.02 Språkgrupper. Møtedag.	

Gymsal:

Barna på Småtroll ruller på hvem som blir med. På Huldrene går hele avdelingen.

Tur til stallen:

I løpet av uke 8 vil vi dra til Sandtangen gård og besøke ponniene. Det rulleres på begge avdelinger på hvem som blir med.

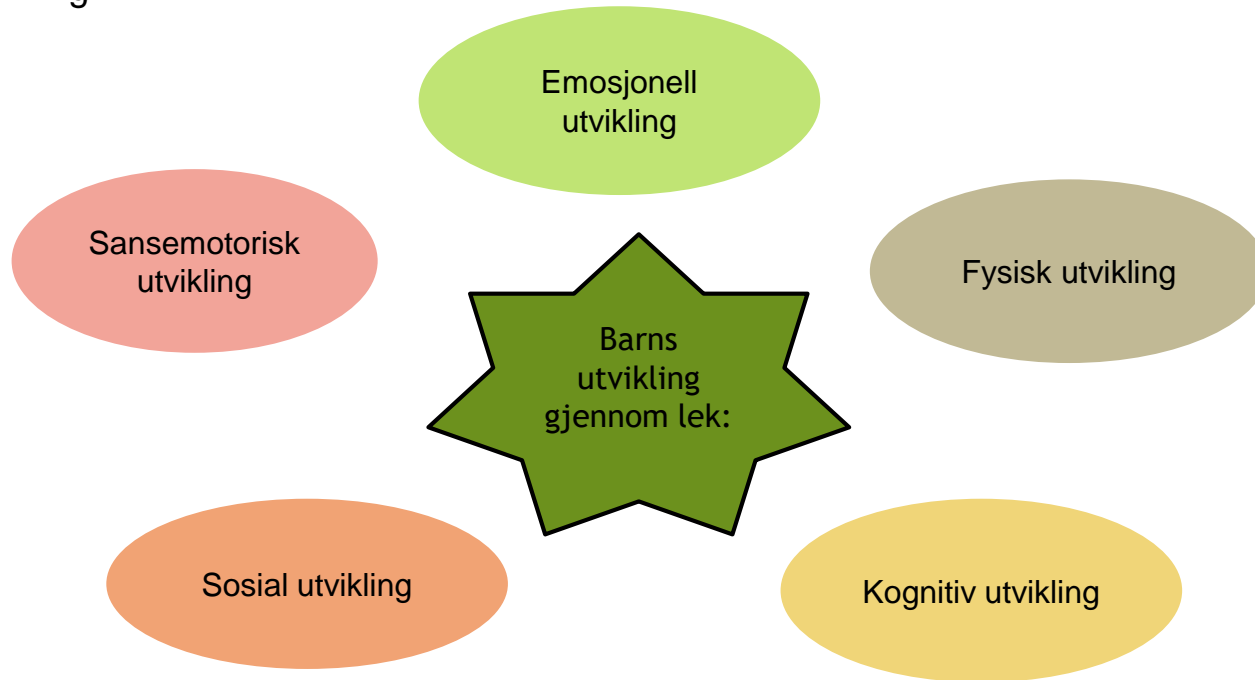
(Med forbehold om endringer).

LEK OG LÆRING

«Leken skal ha en sentral plass i barnehagen og lekens egenverdi skal anerkjennes. Barnehagen skal gi gode vilkår for lek, vennskap og barnas egen kultur. Leken skal være en arena for barnas utvikling og læring og for sosial og språklig samhandling. Barnehagen skal inspirere til og gi rom for ulike typer lek både ute og inne. Barnehagen skal bidra til at alle barn kan oppleve glede, humor, spenning og engasjement gjennom lek – alene og sammen med andre». (Rammeplanen 2017, s. 20).

I vår barnehage fremmer vi lekens egenverdi ved å tilrettelegge for lek på barnas premisser hvor barna får medvirke. Mellom språkgrupper, skolegrupper, aktiviteter og måltider legger vi til rette for frilek. Personalet legger til rette ved å sette frem ulike leker og materialer slik at barna kan utfolde seg og leke med det de selv ønsker. Når vi setter frem ulike ting ser vi variert lek og barna velger ofte forskjellige ting å leke med. Dette fører også til at barna leker på tvers av aldersgrupper. Det er i frileken barn bearbeider ting de har opplevd eller opplever. De leker ut ulike scenarier som kan være selvopplevd eller det kan være f.eks. noe de har hørt eller sett. De leker med barn i alle aldersgrupper og dette gjør at de må samhandle med andre og de trener på blant annet dialog, problemløsning og empati. Derfor er frileken enormt viktig for barns utvikling.

MARS

2019

				Fredag 01.03 Turdag.
Mandag 04.03 Uke 10. Prosjektarbeid. <i>Varmlunsj.</i>	Tirsdag 05.03 Gymsal – Sarpsborghallen.	Onsdag 06.03 Skolegruppe. Prosjektarbeid. <i>Varmlunsj.</i>	Torsdag 07.03 Språkgrupper. Møtedag.	Fredag 08.03 Turdag.
Mandag 11.03 Uke 11. BRANNVERNUKE Prosjektarbeid. <i>Varmlunsj.</i>	Tirsdag 12.03 Gymsal – Sarpsborghallen.	Onsdag 13.03 Skolegruppe. Prosjektarbeid. <i>Varmlunsj.</i>	Torsdag 14.03 Språkgrupper. Møtedag.	Fredag 15.03 Turdag.
Mandag 18.03 Uke 12. Prosjektarbeid. <i>Varmlunsj.</i>	Tirsdag 19.03 Gymsal – Sarpsborghallen.	Onsdag 20.03 Skolegruppe. Prosjektarbeid. <i>Varmlunsj.</i>	Torsdag 21.03 Språkgrupper. Møtedag.	Fredag 22.03 Turdag.
Mandag 25.03 Uke 13. Planleggingsdag. Barnehagen er stengt.	Tirsdag 26.03 Gymsal – Sarpsborghallen.	Onsdag 27.03 Skolegruppe. Prosjektarbeid. <i>Varmlunsj.</i>	Torsdag 28.03 Språkgrupper. Møtedag.	Fredag 29.03 Turdag.

Gymsal:

Barna på Småtroll ruller på hvem som blir med. På Huldrene går hele avdelingen.

Tur til stallen:

I løpet av uke 12 vil vi dra til Sandtangen gård og besøke ponniene. Det rulleres på begge avdelinger på hvem som blir med.

Barnehagedagen 2019:

I løpet av mars markeres barnehagedagen, mer informasjon om dette kommer i månedsplanen.

Planleggingsdag 25. mars:
Barnehagen er stengt.

(Med forbehold om endringer).

TRYGG TRAFIKK

MIGRAS barnehagene er skiltet som Sarpsborgs første trafikksikre barnehager. Dette innebærer at vi har et økt fokus på trafikkopplæring og trafikksikkerhet. Barnehagen skal i samarbeid og forståelse med hjemmet ivareta barnas behov for omsorg og lek, og fremme læring og danning som grunnlag for allsidig utvikling. Fra samfunnets side forventes det at barn fra 5 1/2 års alder skal kunne ferdes på skolevei. Derfor må trafikksikkerhet og trafikkopplæring integreres som en del av barnehagens omsorgs- og opplæringsarbeid. Å ha omsorg for barn innebærer å styrke barns muligheter til å mestre sine omgivelser, og å veilede med tanke på fremtidige situasjoner.

Vi har en trafikkvenn i barnehagen – bilbeltedyret Tarkus. Tarkus er en hånddukke til bruk i barnehagens samlingsstund, men for barna er han et beltedyrt som er opptatt av trafikk. Han lærer oss om hvordan vi skal ferdes trygt i trafikken, om trafikkskilt, sikring av barn i bil, bruk av sykkelhjelmer og mye mer.

Vi gjør mye i barnehagen som fremmer barnas trafikkunnskap. Blant annet øver barna seg på å være ute i trafikken i ung alder. Vi starter på småbarnsavdelingen hvor de minste barna får gå på tur selv. De holder alltid en voksen i hånda eller i en vogn. De som skal over på stor avdeling får prøve seg på å gå selv, to og to – hånd i hånd. Når vi øver på dette går vi på de minst trafikkerterte veiene rundt barnehagen vår. Når barna starter på stor avdeling får de mer ansvar og skal bli mer selvstendige. Etterhvert skal de kunne gå på tur uten en voksen/vogn ved siden av seg. Barna får mer ansvar jo eldre de blir, men de har alltid noen/noe å holde i på tur, ingen går alene. Når vi går ut av barnehagen har vi alltid på refleksvester, både barna og personalet, slik at vi syns godt i trafikken. Vi snakker blant annet om ulike skilt og hva de betyr, at bilene ikke ser oss selv om vi ser dem og at vi må bruke fotgjengerfelt og se oss for når vi skal krysse en vei.

Dette er verdifull trening for barna som skal bli selvstendige trafikanter etter hvert som de blir eldre.

Som foresatt i barnehagen forventer vi at du sikrer deg og ditt barn i bil etter gjeldene lover og regler. Vi forventer at dere viser varsomhet i trafikken og rundt barnehagen, og at dere er gode rollemodeller for barna deres.

TRYGG TRAFIKK

APRIL

2019

Mandag 01.04 Uke 14. Prosjektarbeid. <i>Varmlunsj.</i>	Tirsdag 02.04 Gymsal – Sarpsborghallen.	Onsdag 03.04 Skolegruppe. Prosjektarbeid. <i>Varmlunsj.</i>	Torsdag 04.04 Språkgrupper. Møtedag.	Fredag 05.04 Turdag.
Mandag 08.04 Uke 15. Prosjektarbeid. <i>Varmlunsj.</i>	Tirsdag 09.04 Gymsal – Sarpsborghallen.	Onsdag 10.04 Skolegruppe. Prosjektarbeid. <i>Varmlunsj.</i>	Torsdag 11.04 Påskefrokost. (Info i månedsplan)	Fredag 12.04 Turdag.
Mandag 15.04 Uke 16. Frilek i grupper. <i>Varmlunsj.</i>	Tirsdag 16.04 Frilek i grupper.	Onsdag 17.04 Vi stenger kl 12.00.	Torsdag 18.04 Skjærtorsdag. Barnehagen er stengt.	Fredag 19.04 Langfredag, Barnehagen er stengt.
Mandag 22.04 Uke 17. 2.påskedag. Barnehagen er stengt.	Tirsdag 23.04 Gymsal – Sarpsborghallen.	Onsdag 24.04 Skolegruppe. Prosjektarbeid. <i>Varmlunsj.</i>	Torsdag 25.04 Språkgrupper. Møtedag.	Fredag 26.04 Turdag.
Mandag 29.04 Uke 18. Prosjektarbeid. <i>Varmlunsj.</i>	Tirsdag 30.04 Gymsal – Sarpsborghallen.			

Gymsal:

Barna på Småtroll ruller på hvem som blir med. På Huldrene går hele avdelingen.

Tur til stallen:

I løpet av uke 14 vil vi dra til Sandtangen gård og besøke ponnien. Det rulleres på begge avdelinger på hvem som blir med.

(Med forbehold om endringer).

BARNES MEDVIRKNING

«Barnehagen skal ivareta barnas rett til medvirkning ved å legge til rette for og oppmuntre til at barna kan få gitt uttrykk for sitt syn på barnehagens daglige virksomhet, jf. Barnehageloven § 1 og § 3. Grunnloven § 104 og FNs barnekonvensjon art. 12 nr.1. Barna skal jevnlig få mulighet til aktiv deltakelse i planleggingen og vurderingen av barnehagens virksomhet. Alle barn skal få erfare å få innflytelse på det som skjer i barnehagen». (Rammeplanen 2017, s. 27).

Barns medvirkning er skrevet om i både barnehageloven, i rammeplanen og er forankret i FNs barnekonvensjon. Personalet i barnehagen jobber aktivt med barns medvirkning og vi må tilpasse det ut fra barnets alder, modenhet og forutsetninger. For oss som barnehage innebærer dette at vi skal lytte til barnas innspill både verbalt og nonverbalt og imøtekomme deres ideer og ønsker der det er mulig og forsvarlig. På storbarnsavdeling kan som regel barna uttrykke sine meninger verbalt. På småbarnsavdeling må vi se barnas nonverbale henvendelser når det gjelder medvirkning. Det kan f.eks. være barn som leker med biler. Da kan vi starte et prosjekt om biler på bakgrunn av barnets interesse. Barnet har da fått være med å medvirke i sin hverdag.

«En måte å oppfatte barns rett til medvirkning, er å si at hvert barn har rett til å erfare at deres stemme blir tatt på alvor og har en virkning i fellesskapet».
(Temahefte om barns medvirkning, s.8)

MAI

GRATULERER MED DAGEN!

2019

		Onsdag 01.05 Off.høytidsdag Barnehagen er stengt.	Torsdag 02.05 Språkgrupper. Møtedag.	Fredag 03.05 Turdag.
Mandag 06.05 Uke 19. Prosjektarbeid. <i>Varmlunsj.</i>	Tirsdag 07.05 Gymsal – Sarpsborghallen.	Onsdag 08.05 Skolegruppe. Prosjektarbeid. <i>Varmlunsj.</i>	Torsdag 09.05 Språkgrupper. Møtedag.	Fredag 10.05 Turdag.
Mandag 13.05 Uke 20. Prosjektarbeid. <i>Varmlunsj.</i>	Tirsdag 14.05 Gymsal – Sarpsborghallen.	Onsdag 15.05 Skolegruppe. Prosjektarbeid. <i>Varmlunsj.</i>	Torsdag 16.05 Vi markerer Grunnlovsdagen.	Fredag 17.05 Grunnlovsdag. Barnehagen er stengt.
Mandag 20.05 Uke 21. Prosjektarbeid. <i>Varmlunsj.</i>	Tirsdag 21.05 Gymsal – Sarpsborghallen.	Onsdag 22.05 Skolegruppe. Prosjektarbeid. <i>Varmlunsj.</i>	Torsdag 23.05 Språkgrupper. Møtedag.	Fredag 24.05 Turdag.
Mandag 27.05 Uke 22. Prosjektarbeid. <i>Varmlunsj.</i>	Tirsdag 28.05 Gymsal – Sarpsborghallen.	Onsdag 29.05 Skolegruppe. Prosjektarbeid. <i>Varmlunsj.</i>	Torsdag 30.05 Kristi Himmelfartsdag. Barnehagen er stengt.	Fredag 31.05 Planleggingsdag. Barnehagen er stengt.

Gymsal:

Barna på Småtrull ruller på hvem som blir med. På Huldrene går hele avdelingen.

Tur til stallen:

I løpet av uke 22 vil vi dra til Sandtangen gård og besøke ponniene. Det rulleres på begge avdelinger på hvem som blir med.

Planleggingsdag 31. mai:
Barnehagen er stengt.

(Med forbehold om endringer).

SAMARBEID MELLOM HJEM OG BARNEHAGE

FORELDRESAMARBEID

«Barnehagen skal legge til rette for foreldresamarbeidet og god dialog med foreldrene. Foreldresamarbeidet skal både skje på individnivå, med foreldrene til hvert enkelt barn, og på gruppenivå, gjennom foreldrerådet og samarbeidsutvalget. På individnivå skal barnehagen legge til rette for at foreldrene og barnehagen jevnlig kan utveksle observasjoner og vurderinger knyttet til enkeltbarnets helse, trivsel, erfaringer, utvikling og læring.

(Rammeplanen 2017, s. 29).

Et godt samarbeid med dere foresatte er viktig for at vi sammen kan jobbe mot felles mål knyttet opp mot ditt barn. Barnehagen er avhengig av et godt foreldresamarbeid for å kunne gi et fullverdig barnehagetilbud. Vi i Færdergate mener at en god dialog med foresatte gir tillit til barnehagen. Dette gir igjen trygge barn som er en av de viktigste faktorene som må være på plass for at barn skal kunne utvikle seg og lære. Vi tilbyr foreldresamtaler 2 ganger i året, og gjennomfører også samtaler ved ønske og behov.

ÅRLIG BRUKERUNDERSØKELSE

Deres mening er viktig for oss og gjør at vi hele tiden kan bli bedre. En gang i året vil dere få tilgang til en anonym brukerundersøkelse, slik at dere kan være med å vurdere arbeidet vårt.

FAU OG SU

På barnehageårets første foreldremøte blir det hvert år valgt en foresatt fra hver avdeling som blir avdelingens representant i barnehagens FAU. Det velges også en vara-representant. Leder for FAU velges på barnehagens første FAU-møte. Leder for FAU stiller også opp på møtene som avholdes i barnehagens samarbeidsutvalg, kalt SU. Hvor hyppig det avholdes møter i FAU er opp til FAU selv å bestemme. FAU og SU skal først og fremst ivareta samarbeidet mellom barnehage og foresatte, og er i følge forskriftene til barnehageloven et rådgivende, kontaktskapende og samordnede organ for partene som på ulike måter har et ansvar for barnehagens drift og innhold. SU består av foreldre/foresatte, ansatte og eier i barnehagen, slik at alle er representert.

JUNI

2019

Mandag 03.06 Uke 23. Prosjektarbeid. <i>Varmlunsj.</i>	Tirsdag 04.06 Gymsal – Sarpsborghallen.	Onsdag 05.06 Verdens miljødag <i>Varmlunsj.</i>	Torsdag 06.06 Språkgrupper. Møtedag.	Fredag 07.06 Turdag.
Mandag 10.06 Uke 24. 2. Pinsedag. Barnehagen er stengt.	Tirsdag 11.06 Gymsal – Sarpsborghallen.	Onsdag 12.06 Skolegruppe. Prosjektarbeid. <i>Varmlunsj.</i>	Torsdag 13.06 Språkgrupper. Møtedag.	Fredag 14.06 Turdag.
Mandag 17.06 Uke 25. Prosjektarbeid. <i>Varmlunsj.</i>	Tirsdag 18.06 Gymsal – Sarpsborghallen.	Onsdag 19.06 Skolegruppe. Prosjektarbeid. <i>Varmlunsj.</i>	Torsdag 20.06 Språkgrupper. Møtedag.	Fredag 21.06 Turdag.
Mandag 24.06 Uke 26. Prosjektarbeid. <i>Varmlunsj.</i>	Tirsdag 25.06 Gymsal – Sarpsborghallen.	Onsdag 26.06 Skolegruppe. Prosjektarbeid. <i>Varmlunsj.</i>	Torsdag 27.06 Språkgrupper. Møtedag.	Fredag 28.06 Turdag.

Gymsal:

Barna på Småtroll ruller på hvem som blir med. På Huldrene går hele avdelingen.

Tur til stallen:

I løpet av uke 26 vil vi dra til Sandtangen gård og besøke ponniene. Det rulleres på begge avdelinger på hvem som blir med.

(Med forbehold om endringer).

SERVICERKLÆRING

DU KAN FORVENTE AT :

- Du og ditt barn blir møtt med respekt og vennlighet.
- Du får anledning til å snakke med en av oss når du leverer og henter barnet ditt.
- Vi sørger for barnets sikkerhet og omsorg.
- Barnet ditt får en innholdsrik dag med et pedagogisk tilrettelagt tilbud.
- Du får tilbud om en oppstartssamtale, to foreldresamtaler og to foreldremøter i løpet av barnehageåret.
- Du får informasjon om planer og aktiviteter.
- Du får være med på å påvirke barnets hverdag.
- Vi dokumenterer, vurderer og videreutvikler vårt arbeid.
- Vi samarbeider med skolene i nærmiljøet i forbindelse med overgangen fra barnehage til skole.
- Ditt barn får et sunt og balansert kosthold.

VI FORVENTER AT :

- Du møter oss med respekt og vennlighet.
- Du gir oss beskjed dersom du er usikker eller misfornøyd.
- Du forteller om forhold i barnets liv slik at vi kan gjøre hverdagen så god som mulig for barnet ditt.
- Du holder sykt barn hjemme.
- Du gir oss beskjed hvis barnet ditt ikke kommer i barnehagen.
- Du gir beskjed hvis andre enn de som er avtalt kommer og henter barnet ditt.
- Du leverer og henter barnet ditt innenfor våre åpningstider.
- Du leser det du ser på oppslagstavlen og den informasjonen du mottar.
- Du sjekker barnets garderobeplass daglig og påser at det er nok skift og klær tilpasset årstiden.

JULI

2019

Mandag 01.07 Uke 27. Sommeraktiviteter.	Tirsdag 02.07 Sommeraktiviteter.	Onsdag 03.07 Sommeraktiviteter.	Torsdag 04.07 Sommeraktiviteter.	Fredag 05.07 Sommeraktiviteter.
Mandag 08.07 Uke 28. Sommeraktiviteter.	Tirsdag 09.07 Sommeraktiviteter.	Onsdag 10.07 Sommeraktiviteter.	Torsdag 11.07 Sommeraktiviteter.	Fredag 12.07 Sommeraktiviteter.
Mandag 15.07 Uke 29. Barnehagen er feriestengt.	Tirsdag 16.07 Barnehagen er feriestengt.	Onsdag 17.07 Barnehagen er feriestengt.	Torsdag 18.07 Barnehagen er Feriestengt.	Fredag 19.07 Barnehagen er Feriestengt.
Mandag 22.07 Uke 30. Barnehagen er feriestengt.	Tirsdag 23.07 Barnehagen er Feriestengt.	Onsdag 24.07 Barnehagen er Feriestengt.	Torsdag 25.07 Barnehagen er Feriestengt.	Fredag 26.07 Barnehagen er Feriestengt.
Mandag 29.07 Uke 31 Sommeraktiviteter.	Tirsdag 30.07 Sommeraktiviteter.	Onsdag 31.07 Sommeraktiviteter.		

Sommeraktiviteter:

Denne måneden er preget av barnas og personalets sommerferie. Vi planlegger og gjennomfører aktiviteter ut i fra vær og barnegruppe. Vi vil være mye ute og gå på tur, men er noe inne i løpet av dagen for å ta pauser fra solen. Vi samkjører avdelingene denne måneden. Mer konkret informasjon blir gitt i månedsplanen.

I JULI ER TURNUSAVDELINGEN STENGT OG ÅPNINGSTIDEN ER 06.45-17.00.

(Med forbehold om endringer)

OVERGANGER

TILVENNING I BARNEHAGEN

«Barnehagen skal i samarbeid med foreldrene legge til rette for at barnet kan få en trygg og god start i barnehagen» (Rammeplanen 2017, s. 33)

Vi som barnehage legger til rette for å tilpasse tid og rutiner slik at barna skal føle seg trygge, skape relasjoner og knytte seg til personalet i barnehagen. Tilvenningen er lagt opp til å vare over 3 dager. Alle som skal begynne i barnehagen får et velkomstbrev med informasjon om rutiner og personalet, slik at dere vet hvem som møter dere når dere kommer første dag. Denne dagen får barnet leke litt på avdelingen mens vi i barnehagen gjerne vil vite de viktigste tingene om ditt barn, f.eks. spiserutiner, allergier, soverutiner og favorittleker. De neste dagene planlegges sammen med dere foresatte slik at tilvenningen tilpasses barnets behov. Det vi anbefaler er at barnet kan prøve å være med på et måltid og at barnet sover i barnehagen dersom barnet sover på dagtid.

FRA LITEN TIL STOR AVDELING

«Personalet skal sørge for at barn og foreldre får tid og rom til å bli kjent med barna og personalet når de skal bytte barnegruppe» (Rammeplanen 2017, s.33.)

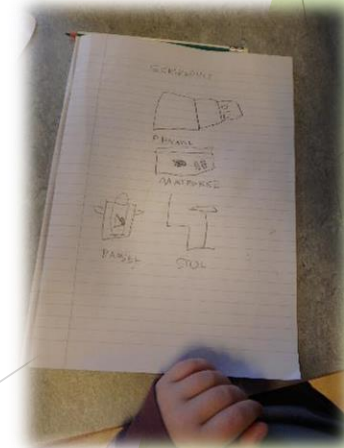
Overganger mellom avdelingene i barnehagene skal utføres på en trygg måte for alle barn. Avdelingene er sammen, felles på morgenen og ettermiddagen, og vi samarbeider mye på tvers av avdelingene. Dette for at barna skal bli kjent med alle voksne og barn på huset og at overgangene skal bli mer som en sammenheng enn en overgang.

OVERGANG BARNEHAGE – SKOLE

«Barnehagen skal i samarbeid med foreldre og skolen legge til rette for at barna kan få en trygg og god overgang fra barnehage til skole og eventuelt skolefritidsordning». (Rammeplanen 2017, s. 33)

I Askeladden Barnehage heter skolegruppa for 5-6 åringene «Blekkspruten». Gjennom ukentlige samlinger/aktiviteter forbereder vi barna på hva som forventes på skolen for å gjøre overgangen så trygg og god som mulig. I «Blekkspruten» har vi fokus på sosial kompetanse, selvstendighet og selvhevdelse, språk og kommunikasjon, antall, rom og form og motorikk.

Det gis ut en egen plan for «Blekkspruten» til dere som har barn som skal begynne på skolen. Denne får dere ved oppstart av det siste barnehageåret før skolestart.

AUGUST

Uke 32			Torsdag 01.08 Sommeraktiviteter.	Fredag 02.08 Sommeraktiviteter. 2019
Mandag 05.08 Uke 33 Sommeraktiviteter.	Tirsdag 06.08 Sommeraktiviteter.	Onsdag 07.08 Sommeraktiviteter.	Torsdag 08.08 Sommeraktiviteter.	Fredag 09.08 Sommeraktiviteter.
Mandag 12.08 Uke 34 Sommeraktiviteter.	Tirsdag 13.08 Sommeraktiviteter.	Onsdag 14.08 Sommeraktiviteter.	Oppstart barnehageåret 2019/2020.	

Sommeraktiviteter:

Denne måneden er preget av barnas og personalets sommerferie. Vi planlegger og gjennomfører aktiviteter ut i fra vær og barnegruppe. Vi vil være mye ute og gå på tur, men er noe inne i løpet av dagen for å ta pauser fra solen. Vi samkjører avdelingene denne måneden. Mer konkret informasjon blir gitt i månedsplanen.

(Med forbehold om endringer)

BARNEHAGEN SOM PEDAGOGISK VIRKSOMHET

BARNEHAGELOVEN OG RAMMEPLANEN

Vårt barnehagetilbud bygger på Lov om barnehager og Rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver. Eier og alle som arbeider i barnehagen skal sammen bidra til å fylle målene og kravene i rammeplanen med utgangspunkt i sine erfaringer og sin kompetanse. De ansatte i barnehagen skal gjennom å reflektere over egen praksis, legge til rette for at barna får varierte erfaringer, og lærer gjennom lek og sosialt samspill.

«Barnehagen skal møte barna med tillit og respekt, og anerkjenne barndommens egenverdi. Den skal bidra til trivsel og glede i lek og læring, og være et utfordrende og trygt sted for fellesskap og vennskap. Barnehagen skal fremme demokrati og likestilling og motarbeide alle former for diskriminering.» Lov om barnehager, 2006.

I starten av forrige barnehageår, tok vi i bruk den nye og reviderte utgaven av Rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver. Gjennom å arbeide etter denne skal barnehagen legge et godt grunnlag for videre utvikling og læring hos barna. Målet er en trygg barnehage med kvalifiserte og omsorgsfulle voksne, en barnehage der barna kan leke og lære.

Rammeplanen definerer 7 fagområder for barnehagens pedagogiske virksomhet. Alle fagområdene er en gjennomgående del av barnehagens innhold, og vi jobber med de forskjellige områdene på tvers av hverandre.

DOKUMENTASJON OG VURDERING

«Barnehagen skal jevnlig vurdere det pedagogiske arbeidet. Det betyr at det pedagogiske arbeidet skal beskrives, analyseres og fortolkes ut fra barnehagens planer, barnehageloven og rammeplanen». (Rammeplanen 2017, s.39).

Vurdering og dokumentasjon er en viktig del av vårt arbeid. Ved å vurdere mål og arbeidsmetodene i det daglige arbeidet får vi en innsikt i hvordan arbeidet bør organiseres for at kvaliteten skal bli best mulig. Vurderingsarbeidet legger grunnlag for refleksjon og diskusjon i personalgruppen, og med barn og foresatte. Dere som foresatte har rett til å se dokumentasjonen om deres barn.

Slik bruker vi blant annet dokumentasjon og vurdering:

- Vi bruker fotografi i barnehagen.
- Vi vurderer skriftlig hver prosjektperiode.
- Vi vurderer skriftlig året som har gått.
- Vi dokumenterer hvordan vi jobber med språk.
- Ved tillatelse fra foresatte bruker vi skjemaene Tras og Alle Med for å kartlegge barn dersom det er behov.
- Vi ber foresatte vurdere barnehagen gjennom en årlig anonym brukerundersøkelse.
- Vi sender ut en månedsplan i starten av måneden og et månedsbrev på slutten slik at foresatte får et innblikk i måneden som har gått.

BARNEHAGENS SAMARBEIDSPARTNERE

Vi følger regler for taushetsplikt, opplysningsplikt og opplysningsrett. Samarbeid med ulike instanser er essensielt for at vi skal kunne gi et best mulig barnehage tilbud. Andre samarbeidspartnere kan være:

- Stat
- Kommune
- Andre barnehager
- Skoler
- Bibliotek
- Familiesenter
- Utdanningsinstitusjoner
- Habiliteringstjenesten
- Fysioterapeut
- Barne- og ungdomspsykiatrisk poliklinikk
- Bedriftshelsetjeneste
- PBL – private barnehagers landsforbund
- Lokalsamfunnet
- Renholdsbyråer
- Øvrige leverandører

Sarpsborg kommune har et tverrfaglig samhandlingsteam som skal sikre at barna får det tilbudet de har rett på. Teamet består av representanter fra blant annet:

- Barnehage
- Foresatte
- Enhet spesialpedagogikk førskole
- Barnevernstjenesten
- Forebyggende tjenester
- Nav
- Pedagogisk psykologisk tjeneste (PPT)
- Andre berørte instanser

BARNEHAGENS ARBEIDSMÅTER

«Personalet skal ta i bruk varierte arbeidsmåter, og de skal tilpasses til enkeltbarn, barnegruppen og lokalmiljøet. Valg av arbeidsmåter gir muligheter for å gjøre barnehagens innhold spennende og variert. Arbeidsmåtene kan bidra til å skape engasjement, interesse og motivasjon og gir mulighet for å tilføre nye erfaringer og opplevelser i barnehagen». (Rammeplan 2017, s. 43)

Gjennom prosjektarbeid og det daglige arbeidet skal personalet ta utgangspunkt i barnas erfaringer, interesser, synspunkter og initiativ. Vi bruker nærområdet aktivt i mange av våre aktiviteter og er ofte på tur. Vi deler ofte barna i mindre grupper, slik at gruppene tilpasses de ulike behovene i barnegruppa og leken er en av de mest sentrale metodene vi benytter oss av.

PROGRESJON

«Progresjon i barnehagen innebærer at alle barna skal utvikle seg, lære og oppleve fremgang. Alle barna skal kunne oppleve progresjon i barnehagens innhold, og barnehagen skal legge til rette for at barn i alle aldersgrupper får varierte leke-, aktivitets- og læringsmuligheter». (Rammeplanen 2017, s. 44).

I vår barnehage jobber vi prosjektbasert. Det innebærer at vi blant annet oppdager og følger opp barnas interesser, er opptatt av at alle barn opplever mestringfølelse, at vi gir barna utfordringer tilpasset deres egne erfaringer, interesser, kunnskaper og ferdigheter, at vi har et variert innhold av aktiviteter i barnehagen og på turer utenfor barnehagen.

DIGITAL PRAKSIS

«Barnehagens digitale praksis skal bidra til barnas lek, kreativitet og læring. Ved bruk av digitale verktøy i det pedagogiske arbeidet skal dette støtte opp om barns læringsprosesser og bidra til å oppfylle rammeplanens føringer for et rikt og allsidig læringsmiljø for alle barn». (Rammeplanen 2017, s. 44)

I vår barnehage bruker vi blant annet bærbar pc, stasjonær pc med touchfunksjon, Tv, digitalt kamera og Ipad som digitale verktøy med barna.

Vi er opptatt av å lære barna å bruke digitale verktøy riktig. Vi skal bruke det med omhu og det skal ikke dominere som arbeidsmåte. Vi ser det som svært viktig å lære barna om digital dømmekraft samtidig som vi ønsker å bidra til at barna utvikler en begynnende etisk forståelse knyttet til digitale medier. Vi benytter oss av ulike apper og internett som blant annet: Youtube, Google o.l.

BARNEHAGENS FAGOMRÅDER

SLIK JOBBER VI BLANT ANNET MED FAGOMRÅDENE I VÅR BARNEHAGE:

KOMMUNIKASJON, SPRÅK OG TEKST:

- Vi er gode språkmodeller, ved å være bevisste på vårt språk.
- Vi synger for og sammen med barna.
- Vi lærer barna å bruke språket som et redskap i konflikter.
- Vi hører daglig på lydbok/fortellinger, og barna er med på å velge hvilket eventyr vi skal høre på. Lydbøkene låner vi på biblioteket.
- Vi bruker rim og regler i samlingsstunder.
- Vi har lese- og skriveaktiviteter som en del av vårt gruppearbeid.

KROPP, BEVEGELSE, MAT OG HELSE:

- Vi har ukentlige turer til gymsal hvor barna utfolder seg med frie og styrte aktiviteter.
- Vi bruker minirøris i hverdagen.
- Vi gir barna mulighet til ro og avslapning gjennom hvilestund hver dag.
- Vi er på ukentlige turer utenfor barnehagen.
- Vi er mye ute, uansett vær.
- Vi lager varmmat fra bunnen av.
- Vi serverer oppskjært frukt og/eller grønnsaker etter sesong hver dag.
- Vi har et godt tilbud med pålegg som inneholder kjøtt, fisk og grønnsaker.
- Vi lærer barna om følelser, respekt og å sette egne grenser.

KUNST, KULTUR OG KREATIVITET:

- Vi bruker gjenbruks- og naturmaterialer i formingsaktiviteter.
- Vi går på turer i nærmiljøet og lærer om ulike historie/kunstverk for eksempel statuer som er plassert i Sarpsborg.
- Barna har tilgang til ulike materialer og gjennomfører aktiviteter etter deres ønsker og fantasi.
- Det barna lager i barnehagen er det barna som har laget, og ikke de voksne.

NATUR, MILJØ OG TEKNOLOGI:

- Vi bruker naturen som lekeplass når vi er på tur.
- Vi plukker søppel vi finner på turplassene våre.
- Vi lærer barna hva det vil si å være miljøvennlig.
- Vi bruker boka om «Dragen Berta» til å gjennomføre eksperimenter.
- Vi bruker «Svanhilds reise» for å lære barna hvorfor det er viktig å være miljøvennlig.
- Vi utforsker planter og insekter sammen med barna. Vi har blant annet bokser med forstørrelsesglass, mikroskop, bøker og ipad som vi bruker til å lete etter mer informasjon om det vi ikke kan fra før.
- Vi lærer barna om kroppen vår og hvordan den fungerer.

ANTALL, ROM OG FORM:

- Vi leker og eksperimenterer med tall i hverdagen.
- Vi leker og eksperimenterer med geometriske figurer/former i hverdagen.
- Barna er med på matlaging og lærer om mengde og mål.
- Vi bruker matematiske begreper i lek og grupper med barna.

ETIKK, RELIGION OG FILOSOFI:

- Vi er en religionsnøytral barnehage, men snakker med barna om ulike religioner og livssyn som er representert i barnegruppen.
- Vi gir barna selv muligheten til å finne svaret på etiske og filosofiske spørsmål.
- Vi skal undre oss over likheter og ulikheter ved ulike religioner og livssyn.
- Vi lærer barna å lytte til hverandre.
- Vi markerer merkedager og høytider med et tradisjonelt innhold.

NÆRMILJØ OG SAMFUNN:

- Vi blir kjent i nærmiljøet ved å gå på tur til ulike steder i Sarpsborg.
- Vi lærer barna om lokalhistorie fra og om Sarpsborg.
- Vi markerer samedagen 6.februar og lærer om samisk kultur.
- Vi lar barna medvirke til egen hverdag.
- Vi gir barna begynnende kjennskap til barnekonvensjonen. Vi jobber blant annet med dette i forkant av FN-dagen hvert år.

GULLKORN FRA BARNEMUNN

Tusen dråper vann er ikke så mye, men
tusen dråper med gull, DET er mye det.
(Jente 5,5 år)

Dere kan ikke bare prate i barnehagen.
Dere må leke litt også.
(Jente 5 år).

Et fly tåler ikke å lande på solen uten å
brenne opp. Og ikke en gul romrakett
heller. Men hvordan kan solen tåle seg
selv?
(Gutt 5 år)

Jeg har lært mye her i barnehagen. Men
det viktigste jeg har lært av deg er å være
en snill gutt.
(Gutt 6 år).

Vet du hvorfor barn lever lenger enn
voksne?
Fordi vi er mindre.
(Gutt 5 år).

*«Holder hånden på brystet og hører hjertet
sitt dunker»,*
Hør her, det er musikk inni meg!
(Gutt 5 år).

